
ANTIKVARIAT MATS REHNSTRÖM

NYHETS BREV 279 MODERNITETER 15 MARS 2016

Jakobsgatan 27 nb | Box 16394 | 103 27 Stockholm | tel 08-411 92 24 | fax 08-411 94 61
e-post: info@rehnstroem.se | www.matsrehnstroem.se

ÖPPET TORSDAGAR 15.00–18.30

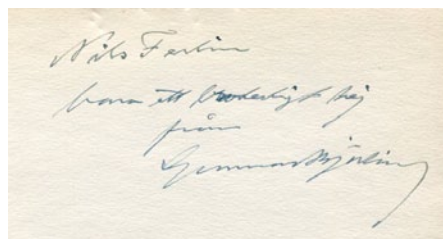
NU ÄR DET åter dags med ett nyhetsbrev från den moderna avdelningen. Här finns ett exemplar av STRINDBERGS diktsamling *Ordalek och småkonst* med den berömda tredje sången i dikten *Holländarn*, vars hatiska utfall författaren ångrade efter att boken tryckts och förmådde förlaget att för hand avlägsna ur (nästan) alla exemplar.

Ett kuriöst inslag utgörs av VICTOR HUGO WICKSTRÖMS misantropiska verk *En själfmördares anteckningar*, och de två hänfulla parodier som denna prosadebut genererade: *En fadermördares anteckningar* av J. H. RUNDGREN och *Aforismer af en f.d. själfmördare* av HENRIK SCHÜCK. För de små erbjuder vi ett dedicerat exemplar av *Karlsson på taket smyger igen* och två fina böcker av LENNART HELLSING.

Trevlig läsning!

MATHIAS STENVALL

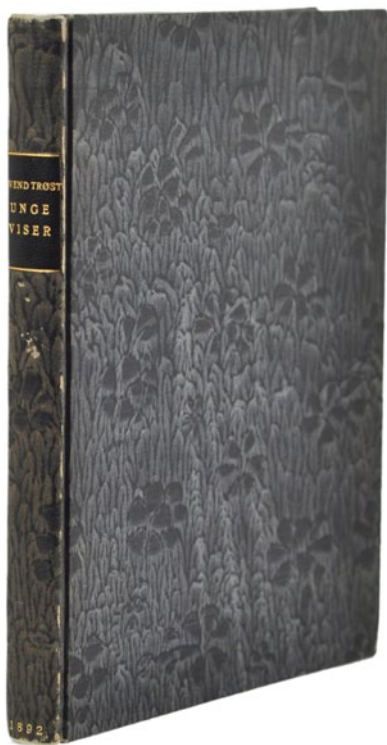
1. BJÖRLING, G. **Ord och att ej annat.** Helsingfors, Tilgmanns tryckeri, 1945. 134 s. Häftad, oskuren och mestadels ouppskuren. Mycket fint exemplar med dedikation till "Nils Ferlin, bara ett broderligt hej från Gunnar Björling". ★2000

Nils Ferlin
bara ett broderligt hej
från
Gunnar Björling

2. DOYLE, A. C. **En försvunnen värld.** En redogörelse för de häpnadsväckande äfventyr, som nyligen upplevats af professor George E. Challenger, lord John Roxton, professor Summerlee och mr E. D. Malone. Bemyndigad öfversättning af H. Flygare. Stockholm, Victor Pettersons bokindustri AB, 1913. (4),282,(2) s. & plr. Grönt oklbd med infälld bild på främre pärmen. Minimal förlagsstpl på eftersättsbladet. Obetydligt snedläst. Namnteckning daterad 1922 på försättsbladet. Ur Nils Fries bibliotek och med hans diskreta inköpsanteckning i blyerts på sista sidan. ★1500

Lundwall Illustrerad bibliografi över science fiction & fantasy 1741-1973 s. 88. Originalet, "The lost world", utkom 1912. Äventyrsroman om en grupp upptäcksresande som stöter på dinosaurier i Sydamerika. De fiktiva resenärerna är avbildade på en gruppbild som tycks vara ett fotomontage.

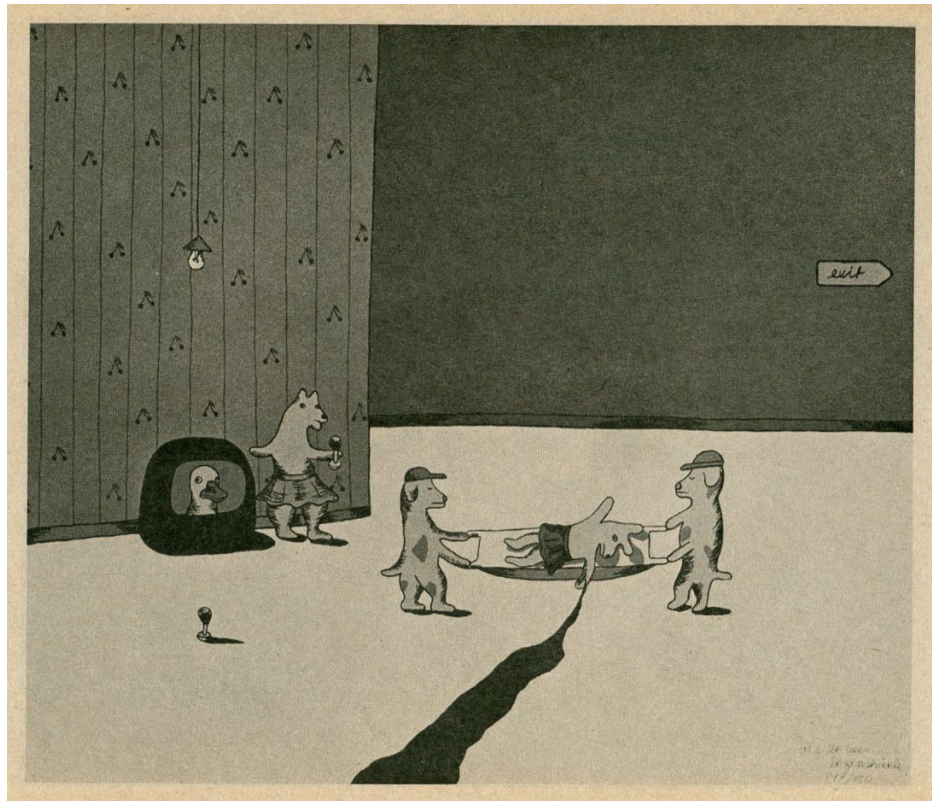

3. (DRACHMANN, H.) **Svend Trøst: Unge viser.** Köpenhamn, Nielsen & Lydicke, 1892. 176 s. Något nött mörkgrått klistermarmorert pappbd med pergamentförstärkta kapital och pärmhörn samt kopparfärgat övre snitt (August Sandgren). Omslaget medbundet. Ryggen lite blekt och med mindre skrapskada. Ur Henry Olssons bibliotek. ★700

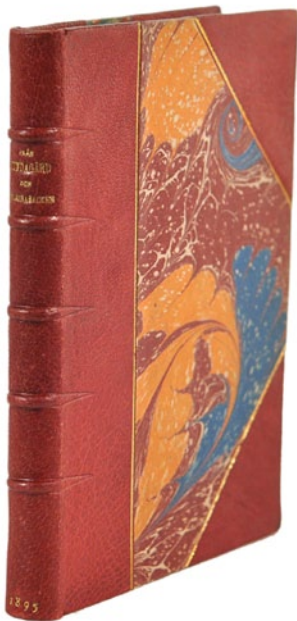
1892 gick Holger Drachman i självvald exil och verkade framför allt i Hamburg där han skrev denna under pseudonym utgivna samling, vilken Lars Peter Rømhild i "Arkiv for dansk litteratur" karakteriserar som "Heine'ske håndedigte".

4. [Ekman] **Marie-Louise De Geer Bergenstråhle.** Gallerie Bonnier [...] Art-exhibition. U.o., u.å. (1974?). 29 s. Klammerhäftad, obetydligt nött. ★1000

Pagineringen börjar på främre omslagets insida. Utställningskatalog från konstnärens första utställning utanför Norden. Katalogen, med devisen "And as time goes by time goes by and never comes back again", innehåller foton, teckningar och texter. På omslaget poserar konstnären naken. På sidorna 5-8 finns en lista över ett stort antal såväl privata som institutionella ägare till hennes verk, från Lars Ardelius till Barbro Östlihn.

4.

5. **Från Lundagård och Helgonabacken.** Vårkalender 1895. Kristianstad, Christianstads nya accidenstryckeri, 1895. 174,(1) s. Lätt nött men elegant rött halvmarokängbd med upphöjda bind och övre guldsnitt (Hedberg). Främre omslag medbundet. ★1250

Omslaget är av den litograferade varianten med illustration av Arthur Sjögren. Med bidrag av bland andra Axel Wallengren (både i eget namn och under sin pseudonym Falstaff fakir), Per Hallström, Ola Hansson, Emil Kléen, Bengt Lidfors och Arthur Sjögren. Levi Rickson ("Jeremias i Tröstlösa") bidrar med dikten "Älgjakt". Bunden i ett med boken helt samtida Hedbergsband med bokbindaretikett utan "hofbokbindare", vilket Gustaf Hedberg utnämndes till 1901.

6. **GOETHE, (J. W. von). Visor och dikter.** Öfversatta af Carl Snoilsky. Stockholm, Centraltryckeriet, 1901. 87 s. Obetydligt nött blått gulddekorert oklbd. Främre omslag medbundet. Ur Henry Olssons bibliotek. ★350

Utkom på Gebers förlag. Henry Olsson (1896-1985) var professor i litteraturhistoria i Stockholm och skrev bland annat en biografi över Snoilsky. Snoilskys Goethetolkningar kom att utöva ett stort inflytande på hans egen lyrik. "Goethe överspänner med andra ord hela hans liv" summerar Olsson i sin Snoilskybiografi.

7. HELLSING, L. & GÄFVERT, H.-Å. **Kattens visor.** Barnvisor av Hans-Åke Gäfvert till texter ur Lennart Hellsings sagobok "Katten blåser i Silverhorn". Stockholm, Bröderna Lagerström, 1946. 23 s. Klammerhäftad i avlångt format. Lätt nött i yttre kanten. Fuktbläck på bakre omslaget. *750

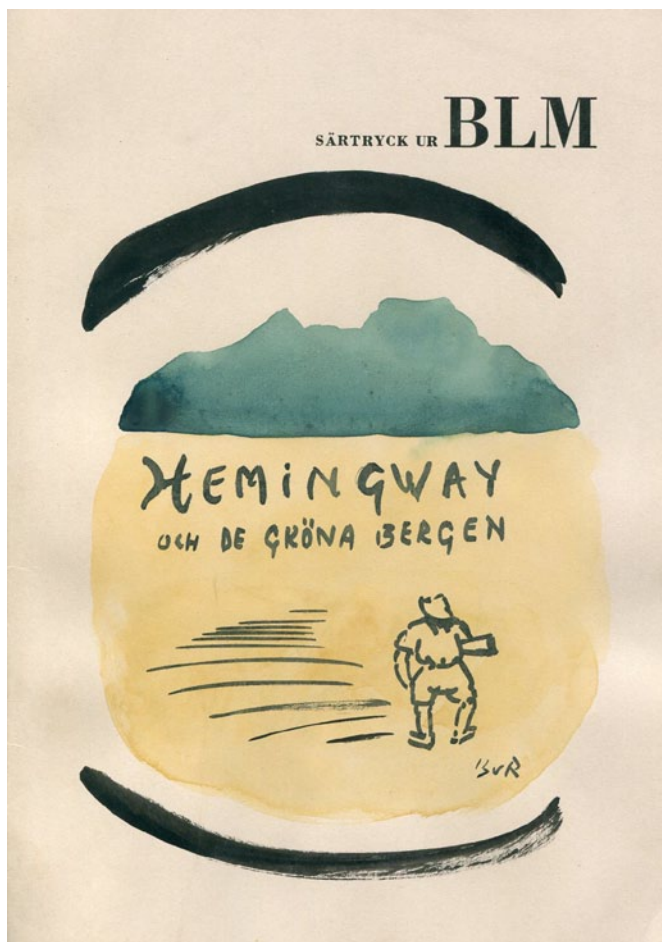
Lennart Hellsings första barnbok "Katten blåser i Silverhorn" utgavs av KF:s bokförlag 1945. Den blev enligt Eva von Zweigbergk en "välförtjänt kritikerframgång" och gav bland annat upphov till denna sidopublikation tillsammans med pianisten och kompositören Hans-Åke Gäfvert.

8. HELLSING, L. & STRØYER, P. **Den krångliga kråkan.** Stockholm, Ljunglöfs, (1953). (24) s. Oklotryggbd med tryckta pappärmar. Helt obetydligt nött och med en liten skada i överkanten av främre pärmens insida. Bra exemplar. *1500

Utgavs av Rabén & Sjögren.

9. [Hemingway] ROSEN, B. von. **Hemingway och de gröna bergen.** Särtryck ur BLM [nr 10 1954]. (Stockholm, A. Bonniers boktryckeri, 1954). s. 800-804. Häftad. Med dedikation till "Britt den oförlikneliga – på en av hennes unga födelsedagar, från blyge beundraren BvR", samt med fin "omslagsteckning" i tusch och vattenfärg signerad "BvR" och en liten anteckning i nedre marginalen på s. 801. *300

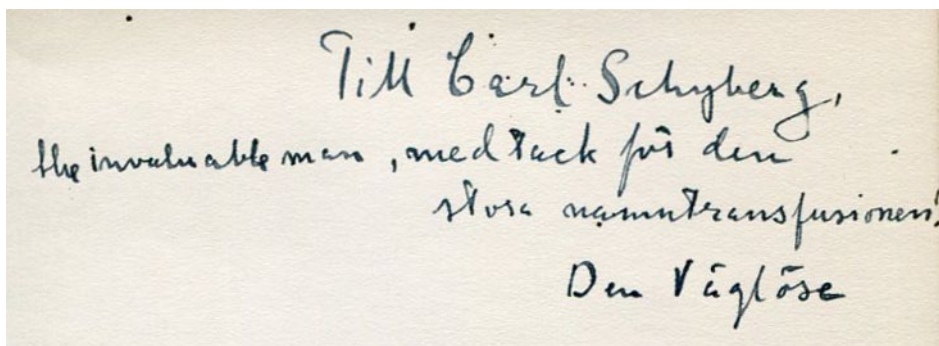
Den lilla prydligt skrivna anteckningen är en not till uppgiften att Hemingway kallat Eric Palmquists illustrationer till "Afrikas gröna berg" för "quite the best drawings of Africa that I have ever seen". "Det är möjligt" lägger Björn von Rosen till, "Han har inte sett mina".

10. KYRKLUND, W. **Solange**. Stockholm, A. Bonniers boktryckeri, 1951. 128 s. Häftad. Ryggen med svagt läsveck. Bra exemplar ur Nils Fries bibliotek och med hans diskreta inköpsnotering i blyerts på sista sidan. *600

Första upplagan av denna moderna klassiker. Den fina omslagsillustrationen utförd av Louise Peyron-Carlberg.

11. LINDEGREN, E. **Mannen utan väg**. Dikter. Stockholm, Bröderna Lagerström, 1942. 85,(1 blank,2) s. Häftad. Omslaget aningen nött och solkigt. Dedikation med några minimala bläckstänk till "Carl Schyberg, the invaluable man, med tack för den stora namntransfusionen! Den väglöse". *6000

Trycktes i 150 numrerade exemplar och 50 onumrerade. Detta är ett onumrerat exemplar.

Karlsson på taket
smyger igen

12. LINDGREN, ASTRID. **Karlsson på taket smyger igen**. Helsingborg, Guto tryck, 1968. 167,(1) s. Obetydligt nött oklotryggbd med illustrerade pärmar. Dedikation: "Till Mary Hej! Från Astrid" och med Mary Ørvigs namnteckning. Fint ex. *2500

Mary Ørvig (1918-93) var bland annat föreståndare för Svenska barnboksinstitutet i Stockholm och redaktör för två böcker om Astrid Lindgren.

13. [Schück] **Vid afskeds-middagen för Hendrik Schück den 16 januari 1898**. Lund, E. Malmströms, boktryckeri, (1898). (4) s. Tryckt på styvt papper. Lätt solkigt. Lite nagg i kanterna och stötta hörn. Begynnande reva nedtill i ryggen. *1000

Efter att ha tjänstgjort som professor vid Lunds universitet i åtta år lämnade Henrik Schück staden för att istället bli professor i Uppsala i januari 1898. Denna lilla festskrift, med undertiteln "Litteraturhistoriska och biografiska studier i ord och bild", är en skämtsam genomgång av Schücks dittillsvarande verksamhet, illustrerad med mängder av små vinjetbilder i texten hämtade ur boktryckeriets klichéförråd.

afgrundsmakter hjälpte att stå som berg mot alla spetswäpen.

Snart lärde han sig älska den skånska bygden, där råbocken leker i lunden, där gässen trifwas med tanken på sin

där storken bygger bo skänker till sina utkojördmän hafwa hans swamparne ur marNöjd har han suttit och huru honoraren hopat sig i fassaskäpet.

och lämnar eftersökta rade. I denna kraftiga publikationer wuyit som fen. sett

Nu lyfter han wingen och flyger härifrån, från de åtta i hemmet, och oss, hans wänner,

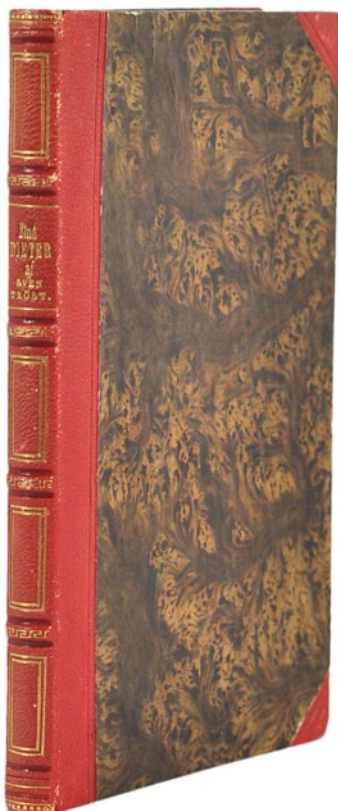
än strö blommor

på hans wäg och

önska honom lycka på resan.

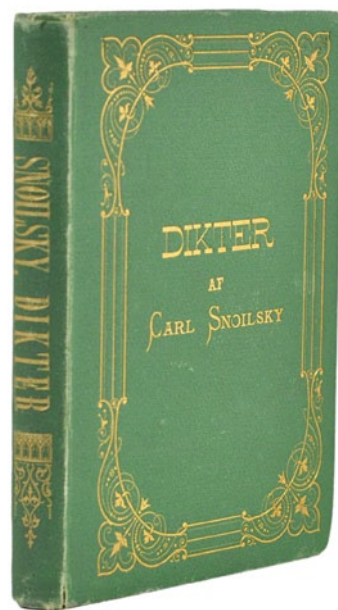
14. (SNOILSKY, C.) **Smådikter af Sven Tröst.** Stockholm, P. A. Norstedt & söner, 1861. 142,(1) s. Prydligt men lätt nött samtida rött halvmarokängbd med upphöjda bind, guldornerad rygg och rödstänkta snitt (Axel Engström, Sthlm). Småfläckar på s. 17 och 51-54. Trevligt exemplar med Alfhild Santessons exlibris. ★1500

Författarens debut. Snoilsky ingick vid den här tiden i kretsen av de så kallade Signaturerna och Namnlösa sällskapet i Uppsala. Som poet odlade han, med inspiration från bland andra Byron och Heine, politisk liberalism parad med Weltschmerz och en melankolisk sensualism. Innehåller bland annat dikterna "Scener från Nassau", "Ragnarök" och "Eros" samt dessutom tolkningar av till exempel Chamisso, Goethe, Heine och Schiller. Alfhild Santesson (f. Fränckel 1870-1951) var hustru till Nobelstiftelsens förste VD, advokaten Henrik Santesson (1859-1912).

15. SNOILSKY, C. **Dikter.** Stockholm, I. Marcus, 1869. 8:o. (4),200,(1) s. Grönt gulddekorerat oklbd. Nött överst och nederst på ryggen samt längs pärmarernas kanter. Obetydlig spricka nederst i främre falsen. Ur Henry Olssons bibliotek. ★750

Snoilskys första bokpublikation i eget namn, tillika hans publika genombrott och bortsett från "Svenska bilder" förmodligen hans viktigaste diktsamling. Här finns bland annat hans dikter med italienska och spanska motiv, samt översättningar av Béranger. Henry Olsson (1896-1985) var professor i litteraturhistoria i Stockholm och skrev bland annat en biografi över Snoilsky.

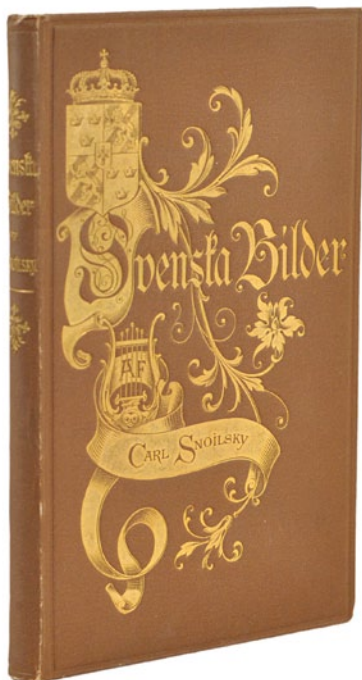

16. SNOILSKY, C. **Sonnetter.** Stockholm, Isaac Marcus, 1871. 54,(2) s. Häftad. Reva längs ryggen. Omslaget med fläckar. Första halvan av inlagan loss. Ur Henry Olssons bibliotek. ★300

Henry Olsson (1896-1985) var professor i litteraturhistoria i Stockholm och skrev bland annat en biografi över Snoilsky, där kapitlet om denna sonettsamling inleds med sammanfattningen: "Om man med bilden av Snoilsky i främsta rummet förknippar dragen av en otillgänglig, kylig och formfulländad parnassiendiktare – och det gör man ju gärna – utgår man säkerligen mer eller mindre medvetet från inledningssonetten i samlingen av 1871, Noli me tangere". Olsson konstaterar att samlingen "måste tillmätas en avgörande betydelse för uppfattningen av skalden" och att den "tolkar några av de mest egenartade och sammansatta komplexen i hans väsen och gör det på ett så fulländat sätt".

17. SNOILSKY, C. **Hvita frun.** Dikt. [Särtryck ur Svenska akademien handlingar]. (Stockholm, P. A. Norstedt & söner, 1885). 15 s. Enkelt klotryggbd med pappärmar och handskriven titel på frampärmen. Det blanka främre omslaget är medbundet och försett med en dedikation till "Herr professor Gustaf Ljunggren med vänskap af förf." Med William Lengertz exlibris. ★1750

Carl Snoilsky och litteraturhistorikern Gustaf Ljunggren (1823-1905) satt vid den här tiden i Svenska akademien tillsammans. Denna spökdikt om Karl IX och hans lilla son Gustav Adolf kom att ingå i den första separata upplagan av Snoilskys "Svenska bilder", 1886.

18. SNOILSKY, C. **Svenska bilder.** Stockholm, Gernandts boktryckeri-aktiebolag, 1886. (4), 132 s. Brunt gulddekorert oklbd. Obetydligt nött i ryggens över- och nedkant samt i pärmhörnen. Fint ex. ur Henry Olssons bibliotek. ★2000

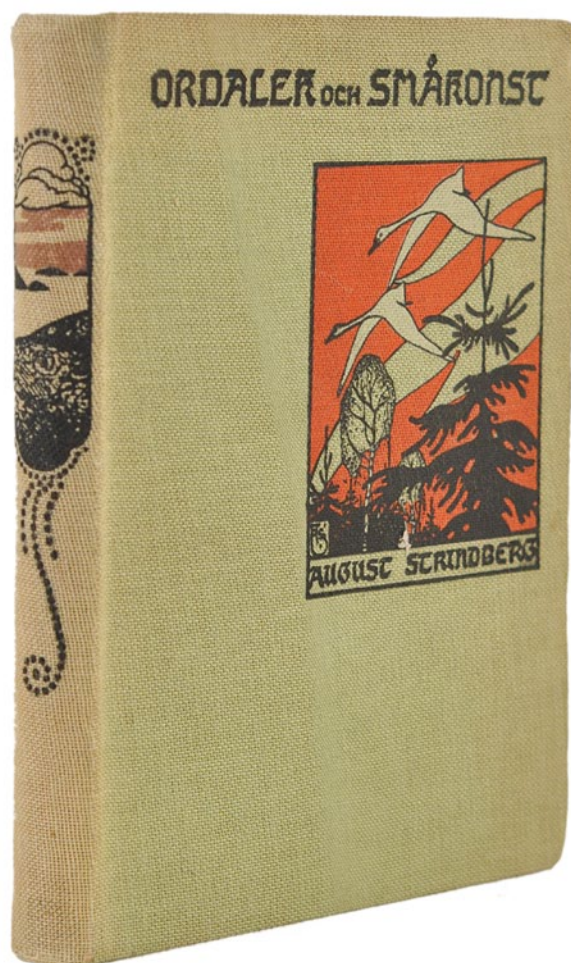
Första tusendet. Snoilskys arbete med diktcykeln "Svenska bilder" pågick under lång tid. Redan i diktsamlingen "Nya dikter" från 1881, ingick en underavdelning med denna titel, och den äldsta dikten, "Kung Erik", hade kommit till redan 1870. Detta är den första separata bokutgåvan. I senare upplagor utökades samlingen successivt fram till 1897. Henry Olsson (1896-1985) var professor i litteraturhistoria i Stockholm och skrev bland annat en biografi över Snoilsky. Där ägnas naturligtvis "Svenska bilder" en ordentlig genomgång och bland annat diskuteras självbiografiska inslag i de historiska bilderna.

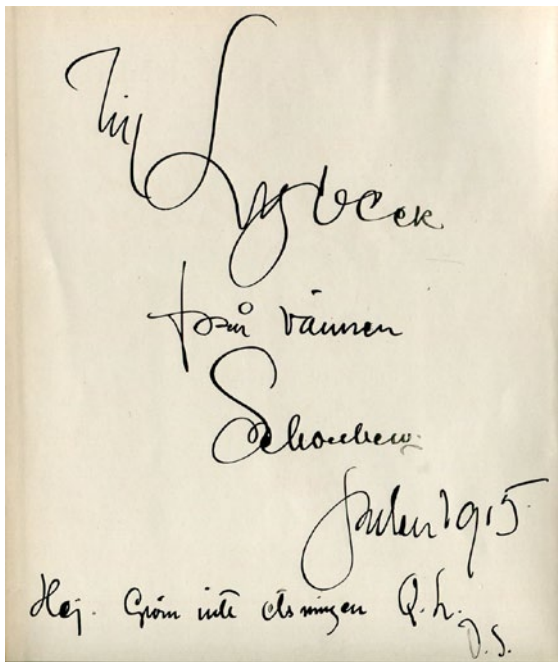
19. SNOILSKY, C. **Svensksund.** Dikt. Uppläst på Svenska akademien högtidsdag den 20 december 1890. [Särtryck ur Svenska akademien handlingar]. Stockholm, P. A. Norstedt & söner, 1891. (2), 9 s. Enkelt klotryggbd med pappärmar och handskriven titel på frampärmen. Det blanka omslaget medbundet och insidan av det främre är försett med en dedikation till "Gustaf Ljunggren med sann tillgifvenhet af förf." Med William Lengertz exlibris. ★1750

Carl Snoilsky och litteraturhistorikern Gustaf Ljunggren (1823-1905) satt vid den här tiden i Svenska akademien tillsammans. Denna dikt om slaget vid Svensksund kom att upptas i den andra tillökade upplagan av Snoilskys "Svenska bilder", 1894.

20. STRINDBERG, A. **Ordalek och småkonst**. Stockholm, A. Bonniers boktryckeri, 1905. 169,(2) s. Något nött och obetydligt solkigt dekorerat oklbd. Ryggen något blekt. Bra ex. *I2000

Zetterlund 1:94. Illustrerad och typografiskt redigerad av Arthur Sjögren. Komplet med tredje sången i "Holländarn". Strindberg hade uppvaktat förläggare med idén att ge ut dikterna ur "Fagervik och Skamsund" med några tillägg i en billighetsutgåva, men utan att vinna gehör. Det var inte förrän bokkonstnären Artur Sjögren, som vid det här laget hade samarbetat med Strindberg i ett flertal projekt, tog sig an verserna som Bonniers nappade. Sjögrens plan var naturligtvis inte någon billighetsutgåva, utan tvärtom en praktfullt illustrerad presentbok. Resultatet blev synnerligen lyckat och Georg Svensson beskriver den i sin bok "Modern svensk bokkonst" som "ett självständigt, nationellt färgat arbete som måste räknas till de vackraste svenska böckerna". I "Fagervik och Skamsund" hade det ingått en dikt med titeln "Holländaren". Till den nya samlingen hade dikten utökats med två verser. De nya verserna var, som Karl Otto Bonnier berättar "uttryck för hans kvinnodeyrkan och hans kvinnohat. – Hatet hade emellertid lagt sig följande sommar, då dikterna voro under tryckning. – Den 18 juli 1905 skrev han från Furusund: 'Broder Bonnier. Om ej det är för sent, så ber jag få stryka 1:a och 3:e satsen (avdelningen) i 'Holländarn' i dikterna. Dessa stå ej i ton med bokens fridfulla omgivning och äro icke synnerligen av värde.' Det var emellertid för sent. Hela boken var, då detta brev inträffade, färdigtryckt. Jag förstod naturligtvis varför Strindberg nu ville, om möjligt, ha bort dessa dikter, i synnerhet den tredje sången. – Trots svårigheterna sökte jag tillmötesgå Strindberg: ur de färdigtryckta exemplaren skuro vi ut de fyra sidorna 123-126, som innehöllo den tredje sången och ersatte dessa med ett blad, som pryddes med Sjögrens för sången avsedda vignett. Och så gick boken ut. – Jag tror ej att det finns mer än ett enda exemplar (i mitt privatbibliotek) där 'tredje sången' finnes kvar!" Några fler exemplar än Karl Otto Bonniers privata förefaller ha läckt ut, men "ocensurerade" exemplar är ändå mycket sällsynta, i synnerhet som här när sidorna inte är återinsatta.

21. STRINDBERG, A. **Sagor**. Illustrerade av Thorsten Schonberg. Stockholm, A. Bonniers boktryckeri, 1915. (188) s. Dekorerat oklbd med ny rygg på vilken den gamla klistrats upp. Förstärkt i innerfalsarna. Pärmarna något solkiga. Yvigt skriven dedikation "Till [Bertil] Lybeck från vännen Schonberg julen 1915. Hej. Glöm inte etsningen Q. L. D.s." *1350

Lindberg Swedish books 70. Klichéerna till detta vackra tryck är framställda av Bengt Silfversparre. Den rikt och färggrant illustrerade upplagan av Strindbergs "Sagor". Illustrationerna kallas av Georg Svensson i "Modern svensk bokkonst" för "kanske det allra bästa som Schonberg gjort på detta område". Boken har två gånger givits ut i faksimilupplagor. Dedikationens avslutande

"Q. L." syftar förmodligen på Lybecks kända etsning "Quartier Latin" från samma år. Den kom att ingå i Föreningen för grafisk konst årsportfölj 1919. Thorsten Schonberg satt i föreningens styrelse.

22. (WICKSTRÖM, V. H.) **En sjelfmördares anteckningar af Christer Swahn**. Stockholm, Isaac Marcus' boktryckeri-aktiebolag, 1882. (4), 148 s. Enkelt ljusbeige hklbd utan ryggtitel. Omslaget medbundet, men något solkigt, med små pappersförluster i hörnen, det främre med liten förlagsstämpel. Delvis lagerfläckig. Med Gustaf Berndtssons exlibris. *1800

Den blivande kontroversiella författaren, tidningsmannen och politikern Victor Hugo Wickströms (1856-1907) första prosaverk väckte stort uppseende. Skildringen, i en blandning av prosastycken, vers och aforismer, av en ung man som av den vedervärdiga omgivningen pressas närmare och närmare självmordet - bara för att i sista stund räddas av en uppenbarelse av hans döda mor, ligger genomgående plågsamt nära (eller över) det pinsamma gräns. Pseudonymen Christer Svahn har Wickström konstruerat av sin egen mors flicknamn - hon dog när författaren var barn. Bokens distanslöshet, kombinerat med författarens rykte som pretentiös snobb, gjorde den till en tacksam måltavla för det studentikosa hånet. Två anonyma satiriska motskrifter utgavs snart, "Aforismer af en f.d. sjelfmördare" av Henrik Schück och "En fadermördares anteckningar" av J. H. Rundgren.

23. [Wickström] (RUNDGREN, J. H.) **En fadermördares anteckningar**. Uppsala, E. Berling, 1882. 13, (1,2 blanka) s. Häftad i rött styvt omslag med handskrivna etikett. Första och sista sidan lite gulnade. Blyertsanteckningar på omslagets insida, titelbladet och det avslutande blanka bladet. Med Emil Lindells namnteckning. *1000

Enligt uppgift tryckt i 50 exemplar, detta är nummer 25 och har även författarens stpl. En parodi på Victor Hugo Wickströms "En sjelfmördares anteckningar" från samma år. Även Henrik Schück gav ut en parodi, och de unga retstickorna lär ha fått Wickström utskrattad. Rundgrens text leker med att begreppet "fadermördare" också kunde avse en sorts starkt krage till en herrskjorta.

24. [Wickström] (SCHÜCK, H.) **Aforismer af en f.d. sjelfmördare**. Uppsala, E. Berling, 1882. 14, (2) s. Häftad i vinrött styvt omslag med handskrivna etikett. Lite tråkigt lagerfläckig. Blyertsanteckningar på omslagets insida, titelbladet och det avslutande bladet. Med Emil Lindells namnteckning. *500

Enligt uppgift tryckt i 30 exemplar. "Redan i min spädaste barndom beslöt jag att taga lifvet af mig. Hvarför? Svar: Man skall ju alltid göra något, och dessutom bildar ett sjelfmord obestridligen ett visst afbrott i tillvarons tryckande banalitet." En parodi på Victor

Hugo Wickströms "En självmördares anteckningar" från samma år. Även J. H. Rundgren gav ut en parodi, och de unga retstickorna lär ha fått Wickström utskrattad. Detta studentikosa upptåg tillhörde kanske inte det som Schück var mest stolt över i sin produktion, och när han till sin 80-årsdag skulle föräras en bibliografi, lär han ha bett om att denna skrift inte skulle upptas.

25. VILLON, F. **Stora testamentet**. I svensk tolkning av Ane Randel samt inledande essay av översättaren. Stockholm, P. A. Norstedts & söner, 1920. (8), 171, (1) s. Elegant pergamentbd med lädersnörning och övre guldsnitt, övriga snitt oskurna. Främre omslaget medbundet. Pärmar lite bågnade och läderremmarna nötta, de övre loss och löst bilagda. Med Per Wahlströms exlibris och förgyllda pärmexlibris samt H. Böhmes exlibris. *2000

Bibliofilupplaga tryckt i 100 numrerade exemplar på handgjort holländskt papper "De Haesbeek" med en läckert handtecknad initial i inledningen. Detta exemplar är nr 9. "Typografien är öfvervakad af Akke Kumlien och John Oldenburg". Bokförläggaren Per Wahlströms exlibris är utformat av Arthur Sjögren.

